

AMERIKANSKI SLOVENEK

50
LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

ŠTEV. (NO.) 89.

CHICAGO, ILL., SREDA, 7. MAJA — WEDNESDAY, MAY 7, 1941

LETNIK (VOL.) L

Nemčija snubi arabski svet-Jugoslov. ladje nadzorovane

Vojna se zna razširiti na vso prednjo Azijo

Vstaja v Iraku se smatra za znamenje, da se utegne celi arabski svet dvigniti proti Angliji. — Dotok olja za Britance v Sredozemlju resno ogrožen.

London, Anglija. — Kot je bilo že poročano, je zadnji teden zajela vojna novo državo, namreč Irak, ki leži v prednji Aziji, vzhodno od Sirije in jugovzhodno od Turčije. Dasi ta vojna ni dosegla doslej še nikakega znatnejšega obsega, vendar dela Angliji nemalo skrbi, in prav upravičeno. Prvič zna biti ta mala vojna nekaj začetek za splošno vstajo celega arabskega sveta proti Angliji in drugič zna oropati Anglijo dragocene tekočine, olja, katerega je doslej dobivala britanska armada v Sredozemlju skoraj izključno ravno iz Iraka.

Da dvignejo arabski mohamedanski svet proti Angliji, na tem delu so bili nazijski propagandni agenti zaposleni že dalje časa in ravno vstaja v Iraku, kjer je bila prevržena prejšnja, Angliji naklonjena vlada ter dobila vodstvo v roke druga, nazijem prijazna, kaže, da je ta propagandna dokaj uspešna. Počakati je treba še na rezultate iz drugih sosednjih dežel, zlasti pa iz Arabije same. Ako bodo besedno propagando podprli naziji še z dejanji, namreč, da bodo res poslali v Irak vojaško pomoč proti Britancem, kakor jih je naprosila tamkajšnja vlada, utegne to še druge privabiti na njih strani in tako bi se znala razširiti vojna proti Angliji na celo prednjo Azijo, od Egipta do Perzije. Pri pomniti je namreč treba, da so sprotinikov med Arabci s svojo politiko v Palestini, ko so dali tamkaj Judom preveč pravic, kakor pravijo Arabci.

Ako bi do tega prišlo, bi bila usoda Britancev v vzhodnem Sredozemlju takorekoč zapečaten. Prvič bi bili obdani od vseh strani od sovražnih sil, drugič pa bi jim bil tudi odrezan dotok olja, ki ga zdaj dobivajo iz Iraka.

Zanimivo je, na kakšno iznajdljiv način, dasi z velikimi stroški so si Britanci preskrbeli, da dobivajo olje iz daljnega Iraka hitro in točno v Sredozemlje. Pred leti so dali namreč zgraditi veliko cev, dolgo nič manj kakor celih 1.200 milj, direktno od oljnih ležišč. Ena cev se izteka v palestinskem mestu Haifa, druga pa se ocepil od nje in se izteka v Lebanonu, ki je pod francosko upravo; odkar je padla Francija, pa je ta zadnja cev zaprta. Pri izdelovanju teh cevi so bili zaposleni v glavnem ameriški inženirji.

Ako bi se ta dotok zaprl — in, kakor trdijo poročila, je armada države Irak že zasedla tamkajšnja ležišča — potem bi mogli Britanci dobivati olje v Sredozemlje le še z dovažanjem z ladnjami iz Perzije okrog Arabije, seveda pod pogojem, ako obdrže Suez pod svojo kontrolo.

"ŠIRITE AMER. SLOVENCIA"

KRANJSKA POD ITALIJO

Italija uradno priključila Kranjsko svoji državi.

Rim, Italija. — Tisti del Slovenije, kateremu je Ljubljana glavno mesto, torej bivša Kranjska, je uradno priključen Italiji. Tozadevni odlok, s katerim postaja to ozemlje del italijanskega kraljestva, je bil s takojšnjo veljavnostjo izdan zadnjo soboto. Obenem se v odloku omenja, da bodo novi provinci priznane nekatere koncesije. Tako ji bo dovoljena napol samostojna uprava, njeno prebivalstvo pa bo oproščeno obvezne vojaške službe. — Na ta način je postala Slovenija prvi uradni vojni plen zmagovitih držav, do čim utegnejo iti v kratkem isto pot drugi deli Jugoslavije.

BIVŠI PREDSEDNIK WILSON POČAŠČEN

Staunton, Va. — Hiša, v kateri se je tukaj rodil leta 1856 pokojni predsednik Wilson, je bila zadnjo nedeljo s posebnimi ceremonijami, pri katerih je prisostvoval tudi predsednik Roosevelt, izpremenjena v narodno svetišče. Roosevelt je imel ob tej priliki kratek nagovor, v katerem je proslavil spomin pokojnika, češ, da je bil on eden med maloštevilnimi, kateri v sredi med sebičnim in lakomnim svetom povzdigujejo duhovne dobrine. Pod njegovim vodstvom je napravila Amerika velik duhovni napredek, je povdaril ter dostavil, da so bili njegovi ideali tako visoki, da jih sebičnim in lakomnim svetom samo za materijalnimi pridobitvami, niso mogli doseči.

GRKI VIDELI NAZIJSKO PARADO

Atene, Grčija. — Zmagovita nazijska armada je napravila po tukajšnjih ulicah zadnjo nedeljo slavnostno parado, ki je trajala celi dve uri. Presentljivo je bilo, da je grško prebivalstvo prišlo na ceste v nepričakovano obilnem številu, da si je povorko ogledalo. V Parizu na pr. so bile lani ob podobni priliki ulice skoraj prazne.

7000 LET STARI SLEDOVI O ČLOVEKU

Tucson, Ariz. — V neki tukajšnji votlini so te dni odkopali najdnine, ki pričajo, da so tukaj živeli ljudje pred 7000 leti. Našle so se mumije in poleg njih razno orodje.

KRALJ PETER SE ZAHVALJUJE AMERIKI

Iz svojega sedanjega bivališča, ki se še ni dalo v javnost, ki pa je menda ali v Egiptu, ali v Palestini, je izgnani jugoslovanski kralj Peter podal koncem tedna sledečo uradno izjavo: "Zelim izraziti ljudstvu Zed. držav svojo globoko in odkrito hvaležnost. Nikdar ne bom pozabil, da je predsednik Roosevelt nudi svoje simpatije moji deželi ob najbolj kritičnem trenutku njenega obstoja. Vse moje ljudstvo, Hrvati, Srbi in Slovenci, najdejo veliko vzpodbudo v dejstvu, da se borba, ki jo vodi Jugoslavija za svojo prostost proti mnogo močnejšemu sovražniku, odobrava v Zed. državah in, da Zed. države uvidijo, da Jugoslavija pri obrambi svoje prostosti brani prostost vseh balkanskih držav in njih razvoj na demokratični podlagi." Končno se je kralj izrazil, da bo njegova država ostala zvesta Zed. državam, in, da upa, da bo pravična stvar zmagala, ter, da Jugoslavija zopet doseže svojo svobodo.

MATSUOKA NE MARA ITI V AMERIKO

Tokio, Japonska. — Zun. minister Matsuoka, ki se je nedavno povrnil iz Evrope ter je na poti od tam domov podpisal z Rusijo nevtralnostni pakt, se je zadnjo nedeljo v nekem govoru izrazil, da ni potrebno zanj, da bi napravil podobno potovanje tudi v Zed. države, češ, da je zadosti študiral Ameriko in pozna tamkajšnje razmere. Nasprotno pa, je dejal, bi rad videl, da bi predsednik Roosevelt in držav. tajnik Hull prišla na Japonsko, da bi o tukajšnjih razmerah dobila pravo sliko ter se poučila o resničnih namerah Japonske.

TOVARNA IZDELALA PRVI KANON

Milwaukee, Wis. — Tukajšnja tovarna Vilter Manufact. Co. se je končno preuredila tako, da lahko zdaj izdeluje vojno blago. Te dni je napravila svoj prvi kanon, ki ga to sredo izroči armadi. Njeno naročilo, ki ga je dobila od armade, je precejšnjo.

Obrežna straža preiskala štiri ladje

Obrežna straža Zed. držav izvršila preiskavo na štirih jugoslov. ladjah, vkrcanih v New Yorku. — Italija izdaja jugoslovanskim ladjam ukaze.

KRIŽEM SVETA

London, Anglija. — Avstralski min. predsednik Menzies se je po 10 tednov trajajočem obisku v Angliji odpravil koncem tedna v Zed. države. Tamkaj se sestane z vladnimi voditelji, obenem pa namerava imeti več govorov.

Rim, Italija. — V Italiji so se dnevi, na katere je dovoljeno uživati meso, skrčili od dosedanjih treh na dva, namreč samo na soboto in nedeljo. V maju in juniju tudi ne bo nobene koruzne moke, marveč se bo dajal riž namesto nje.

Liverpool, Anglija. — Noč med nedeljo in ponedeljkom je bila že četrta zaporedoma, ko so nazijski aeroplani metali bombe na to mesto. Prihajali so jih celji vali, ki so se vrstili od mraka do zore.

MALE IZGUBE NEMCEV NA BALKANU

Berlin, Nemčija. — V svojem govoru, o katerem je bilo že včeraj poročano, je Hitler naštel tudi izgube, ki jih je zahtevala vojna na Balkanu. Po njegovih navedbi so izgube Nemcev presenetljivo majhne: Ubityh je bilo le nekaj nad 1000 mož in 57 častnikov, okrog 3.500 mož in 181 častnikov ranjenih, pogrešanih pa skupno 385. Nasprotno pa so bile izgube obeh nasprotnic ogromne: Jugoslovanov je bilo zajetih skoraj 337.000 mož ter 6.298 častnikov, v Grčiji pa je bilo zajetih 8.000 častnikov ter 210.000 mož. Med jugoslovanske ujetnike, je dejal, se ne štejejo Hrvati in Maceđci, češ, da so bili ti takoj izpuščeni.

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

LIST ŽIGOSA NETOLERANTNOST

Miami, Fla. — Odredba, s katero so tukajšnje okrajne in mestne oblasti prepredile, kakor je bilo včeraj poročano, zborovanje protivnoje organizacije "America First," je bila sprejeta v tukajšnji javnosti z mešanimi občutki. Dočim jo nekateri, zlasti tisti, ki žele, da bi šla Amerika čimprej v vojno, odobravajo, je pa na drugi strani naletela na ostro kritiko. Tako povdarja neki tukajšnji list, da se je s to odredbo kršil prvi amendment k ustavi, ki garantira pravico zborovanja in svobodnega govora, ter dostavlja, da večina mislečih ljudi ravno zato sovražijo vojno, ker ta rodi netolerantnost in prenapetost ravno med tistimi ljudmi, ki drugače glasno kriče, naj se gre svet rešiti za demokracijo.

Iz Jugoslavije

Veliko hudodelstvo, ki se je zgodilo še pred dvema letoma pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah še vedno nepojasnjeno. — Smrtna kosa. — Druge zapoznele vesti iz starega kraja.

Nepojasnjeno hudodelstvo

Sv. Lenart v Slov. goricah. — Dne 15. januarja 1939 leta je bil izvršen pri Sv. Antonu zločin, ki je razburil Slovenske gorice. Umorjena je bila znana in priljubljena posestnica in gostilničarka 60 letna Stefanija Rojs, p. d. Altova. Strašen dogodek se je pripetil zvečer v kokošnjaku Rojšove hiše. V kokošnjak sta se splazila dve tatova ter se spravila nad Rojšove kokoši. Eden je bil v kokošnjaku ter je daval kokoši, drugi pa je stal pod okencem kurnika, prevzemal zadavljene kokoši ter jih basal v vrečo. Zaradi kokodakanja kokoši je postala pozorna 60 letna gospodinja, pa je šla pogledat, kaj kokoši vznemirja. Iz kongskega hleva je stopila v kokošnjak, ne vedoč, da se nahaja v njem tat. Ta pa jo je zagrabil z rokami za vrat, jo z vso silo stisnil in daval, z glavjo pa je z vso močjo butal ob zid, da ji je prebil lobanjo. Ko je brez zavesti padla na tla, jo je izpustil ter se je s svojim tovaršem podal v beg. Rojšovo sta našla hčerka in zet nezavestno, ker sta jo šla iskat, ker je dolgo ni bilo v hišo. Prišla je še toliko k zavesti, da je izpovedala, da je bil storilec jakov visoke postave, potem pa je umrla.

Smrtna kosa

V Mengšu je umrl Joško Nahtigal, sedmošolec državne realne gimnazije v Kranju star 21 let. — V Ljubljani je umrla Katinka Primožič, rojena Veber, soproga šolskega upravitelja.

Premislila se je

V Kranju na Savi se je pripetil prav razburljiv dogodek. Neka ženska je hotela izvršiti samomor in skočila je v Savo. Brodila je nekaj časa po vodi z namenom, da bi jo Sava odnesla, pa je menda Sava ni hotela. Nekateri mimoidoči so videli kaj ženska namerava, pa so poklicali rešilno postajo. Ko je rešilni avto prispel k Savi in so se reševalci pripravili k delu da žensko potegnje iz vode, kandidatinja smrti že ni bilo več, ker se je premislila in zbežala domov.

Nesreča

Na cesti je spodrsnilo 16 letnemu Vincencu Helerju iz Dolgoš ter je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo in so ga morali spraviti v mario-borsko bolnico.

Samo slovensko ne sme biti...

Iz Maribora poročajo, da je eden Mariborčanov prejel z Goriškega brzojavko z italijanskim besedilom, da mu je umrla serodnica. Hotel je izraziti sožalje, ali pošta je zavrnila njegov brzojav z eno slovensko besedo, češ, da mora biti nemški ali italijanski. Kaj je napravil? Brzojavil je latinsko. Pošta je latinski brzojav sprejela.

ŠE VEDNO LAHKO ZMAGATE!

Zlata jubilejna kampanja "Am. Slovenca" bo trajala do prihodnjega ponedeljka 12. MAJA ZVEČER. Vsak dan, vsak večer se še nudi prilika agitatorjem, da agitirajo zlasti za nove naročnike in tako pripravijo zmagajo za svoje kandidate. Tudi vsak naročnik in prijatelj "Am. Slovenca" lahko še vsak nekaj naredi za svoj list v tej kampanji. Pridobi listu vsak, ki le moreš novega naročnika. Pomagaj vsak, da bo zlata jubilejna kampanja res dosegla lep uspeh. Zato na delo še te ostale dni, vsako uro in vsak dan, ki je še na razpolago.

ITALIJANI DELAJO ZA NAZIJE

V severni Afriki so morale priti nazijske čete na pomoč Italijanom, ko so jih pognali Britanci daleč nazaj v Libijo. Tako opravljajo zdaj Nemci tamkaj službo bojevnikov, dočim se uporabljajo italijanske čete za graditev cest za dovažanje zalog nazijski armadi. Slika kaže neko tako skupino pri delu.

